

Considerații privind unele modificări intervenite prin Legea nr. 217/2020 în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale

Reflections Regarding Some Changes Made through the Law No. 217/2020 in the Matter of Crimes Against Integrity and Sexual Freedom

Corneliu S.F. IFTIM¹

Rezumat: Prin Legea nr. 217/2020 legiuitorul a intervenit în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale atât în privința conținutului incriminărilor cât și a limitelor de sancționare.

Unele dintre aceste modificări, cum sunt cele referitoare la consacrarea imprescriptibilității pentru unele dintre infracțiuni, la relaxarea condițiilor de aplicare în spațiu a legii penale române sau la majorarea limitelor de pedeapsă au urmărit creșterea protecției acordată victimelor acestui gen de fapte, cu consecința practică a creșterii numărului de cauze pe rolul organelor judiciare și a îndepărtării de la concepția de ansamblu a noului Cod.

Celelalte modificări la care articolul face referire s-au înscris în același deziderat, micșorând limitele de vârstă ale victimelor și, prin aceasta, extinzând domeniul incriminării, sau reformulând ori adăugând alte agravante, în scopul corelării cu alte dispoziții ale codului sau a sancționării mai severe a antecedentei penale calificate ori a pluralității de făptuitori.

Și în cadrul acestei din urmă categorii de modificări se pot identifica dificultăți de aplicare, generate fie de redundanța sau necorelarea în raport cu alte agravante fie de lipsa unei reglementări unitare.

¹ procuror, formator la Institutul Național al Magistraturii (e-mail: revistathemis@inm-lex.ro).

Cuvinte-cheie: *Legea nr. 217/2020; imprescriptibilitate; aplicarea legii penale române; tipicitate; variante agravate.*

Abstract: *By Law no. 217/2020 the legislator intervened in the matter of crimes against sexual freedom and integrity, both in terms of the content of the crimes and the limits of the punishment.*

Some of these adjustments, such as those relating to limitation for some of the offenses, the relaxation of the conditions for the territorial application of the Romanian criminal law, or the amendments to the penalty limits, aimed at increasing the protection afforded to the victims of this kind of acts, with the practical consequence of the increase in the number of cases before the judicial bodies and the removal from the overall design of the new code.

The other amendments referred to in the study have been part of the same goal, reducing the age limits of victims and thereby extending the scope of the crimes, or reformulating or adding further aggravating factors, for the purpose of linking with other provisions of the code or of more severe punishment of a qualified criminal history or plurality of perpetrators.

Within the latter category of changes, too, there can be identified enforcement difficulties, either due to redundancy or non-compliance with other aggravating circumstances or the lack of uniformity in regulation.

Keywords: *Law no. 217/2020; limitation; enforcement of the Romanian criminal law; typology; aggravating factors.*

1. Preambul

Prin Legea nr. 217/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru modificarea art. 223 alin. (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală² au fost aduse modificări importante în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale, atât în privința condițiilor de tragere la răspundere penală a faptelor care se înscriu în tipicitatea infracțiunilor din acest capitol, cât și în ceea ce privește conținutul formelor de bază

² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1012 din 30 octombrie 2020.

și, mai ales, al variantelor agravate. Aplicarea noilor modificării nu este însă un demers facil iar interpretarea teleologică a noilor texte, pornind de la finalitatea acestora, este aproape inutilizabilă, cel puțin în privința modificărilor din cea de-a doua categorie, expunerea de motive a inițiatorului³ nefiind redactată în cei mai exacti termeni juridici⁴.

În cele ce urmează ne propune să identificăm cele mai importante modificări și eventualele provocări în aplicarea lor, formulând și propriile noastre considerații, în speranța că vor ajuta la o aliniere a noilor texte cu alte principii și reguli de drept substanțial, urmând a le grupa după cum vizează condițiile de tragere la răspundere penală sau tipicitatea formelor de bază ori agravate ale infracțiunilor.

2. Modificări în privința condițiilor de tragere la răspundere penală⁵

Prin art. I pct. 1 și 2 din Legea nr. 217/2020 a fost introdusă lit. c) la art. 153 alin. (1) C.pen., în sensul declarării ca imprescriptibile a infracțiunilor prevăzute de art. 218 și art. 220 C.pen., cu consecința firească a modificării art. 154 alin. (4) C.pen., în sensul excluderii aceluiași infracțiuni din domeniul de incidență al textului.

Noile dispoziții au primit și girul Curții Constituționale⁶ care prin decizia nr. 682/2020 a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de

³ Disponibilă pe pagina de internet a Camerei Deputaților, la adresa <http://www.cdep.ro/proiecte/2020/100/00/1/em131.pdf>.

⁴ Pentru o analiză in extenso a expunerii de motive, a se vedea V. Cioclei, "3P, un virus reactivat, care amenință sănătatea justiției penale", în *AUBD - Forum Juridic*, nr. 2/2020, https://drept.unibuc.ro/dyn_img/aubd/Cioclei%203P,%20un%20%E2%80%9Evirus%E2%80%9D%20reactivat,%20care%20amenin%C8%9B%C4%83%20s%C4%83n%C4%83tatea%20justi%C8%9Biei%20penale.pdf. Arătăm, în acest context, că din lectura de ansamblu a acestora, făcând abstracție de erorile evidente în privința unor reguli elementare de drept substanțial, transpare intenția legiuitorului de a acorda o protecție sporită victimelor infracțiunilor, prin majorarea limitelor de pedeapsă și relaxarea condițiilor de tragere la răspundere penală.

⁵ Ne referim la condițiile de tragere la răspundere penală în sens larg, nu doar sub aspectul cerințelor pentru a putea fi angajată răspunderea penală

⁶ Chiar dacă doar parțial, instanța de contencios constituțional pronunțându-se în limitele sesizării, respectiv doar cu privire la critica vizând presupusa discriminare care ar fi operat între persoanele care săvârșesc infracțiunile de viol sau act sexual cu un minor, infracțiuni pentru care va opera imprescriptibilitatea răspunderii penale, și cele ce săvârșesc fapte de

*Considerații privind unele modificări intervenite prin Legea nr. 217/2020 în materia
infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale*

Guvernul României și a constatat că dispozițiile art. I pct. 1 și 2 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru modificarea art. 223 alin. (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate⁷.

Ne rezumăm a arăta în privința acestor modificări faptul că aplicarea noilor dispoziții se va face pentru infracțiuni de viol și act sexual cu un minor comise după data intrării în vigoare a Legii nr. 217/2020, pentru cele comise anterior legea veche, care le declara prescriptibile, fiind, evident, mai favorabilă⁸.

Prin art. II din aceeași lege s-a prevăzut că, prin excepție de la prevederile art. 9 C.pen., pentru faptele prevăzute la art. 218-220, art. 221 alin. (1)-(2)¹ și art. 222¹, legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română indiferent de pedeapsa prevăzută de legea română, chiar dacă fapta nu este prevăzută ca infracțiune de legea penală a țării unde aceasta a fost săvârșită.

Relevanța părții finale a dispoziției de mai sus, care elimină cerința dublei incriminări pentru aplicarea legii penale române în baza principiului personalității, în cazul infracțiunilor menționate este discutabilă, având în vedere că această condiție este necesară, conform dispozițiilor art. 9 alin. (2) C.pen., *în celelalte cazuri* [altele decât cele avute în vedere de alin. (1), când pedeapsa prevăzută de legea română este de 10 ani sau mai mică, n.n.]. Or, cum prima parte a dispozițiilor modificatoare elimină și condiția din alin. (1), existența sau nu a dublei incriminări devine irelevantă. În orice caz, având în vedere că pentru unele dintre infracțiunile contra libertății și integrității sexuale legiuitorul a majorat limitele de pedeapsă, astfel că maximul special este mai mare de 10 ani, condiția dublei incriminări ar fi

gravitate cel puțin egală și de natură similară, care vor fi supuse curgerii termenelor de prescripție.

⁷ Prin Legea nr. 186/2021 a fost lărgită sfera infracțiunilor declarate imprescriptibile, prin includerea celor de la art. 209-211 C.pen., art. 213 C.pen. și art. 282 C.pen.

⁸ Pentru o analiză a opțiunii legiuitorului cu privire la declararea ca imprescriptibile a acestor infracțiuni a se vedea V. Cioclei, „Aspecte critice referitoare la Proiectul de Lege nr. 153/2021 pentru modificarea și completarea Codului penal (1) - sau virusul P3 a lovit din nou”, 2021, <https://www.bizlawyer.ro/stiri/interviuri-opinii/aspecte-critice-referitoare-la-proiectul-de-lege-nr-153-2021-pentru-modificarea-si-completarea-codului-penal>.

fost relevantă⁹ doar în ipoteza comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 218 alin. (1) și (2) C.pen., art. 219 alin. (1) și (2) C.pen., art. 220 alin. (1) – (4) C.pen. și art. 221 alin. (1) – (2¹) C.pen., pentru care legiuitorul prevede pedepse cu închisoarea de cel mult 10 ani.

Nu în ultimul rând, prin noua reglementare legiuitorul a modificat condițiile de tragere la răspundere penală majorând limitele de pedeapsă pentru infracțiunile din acest capitol, ceea ce face ca, în ipoteza succesiunilor de legi în timp, reglementarea anterioară să fie, în principiu, mai favorabilă. În acest sens, legiuitorul a optat fie pentru majorarea ambelor limite de pedeapsă, cum este cazul infracțiunii prevăzute de art. 222 C.pen., fie doar a minimului special, cum este cazul celei prevăzute de art. 218 alin. (1) C.pen., fie doar a maximumului, cum este cazul formei prevăzute de art. 221 alin. (2) C.pen. De asemenea, se remarcă introducerea unor noi intervale de sancționare, respectiv 2 - 8 ani, 2 - 9 ani sau 9 - 18 ani, ceea ce poate fi de natură să afecteze concepția de ansamblu a Codului penal care operează cu intervale diferite, respectiv 1 - 5 ani, 2 - 7 ani sau 7 - 18 ani¹⁰.

3. Modificări în privința tipicității infracțiunilor

Noile dispoziții au modificat tipicitatea infracțiunilor atât în forma de bază, prin extinderea domeniului de incidență al normei, cât și în formele lor agravate, prin introducerea unor noi circumstanțe de agravare sau prin lărgirea sferei de aplicare a celor existente.

O primă modificare care privește tipicitatea infracțiunii în forma de bază este cea care lărgeste domeniul de protecție penală, prin extinderea limitei de vârstă a victimelor unora dintre infracțiuni. Este cazul infracțiunii prevăzute de art. 220

⁹ Dacă nu s-ar fi eliminat și condiția referitoare la limita de pedeapsă din art. 9 alin. (1) C.pen.

¹⁰ În același context amintim și reglementarea unor pedepse diferite pentru faptele prevăzute de art. 220 alin. (1) și (2) C.pen., atunci când sunt comise în circumstanțele prevăzute în fostul alin. (4), care, după modificare, se scindează în două alineate, respectiv alin. (4) și alin. (5).

*Considerații privind unele modificări intervenite prin Legea nr. 217/2020 în materia
infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale*

C.pen., unde limita de vârstă a victimei este extinsă până la 16 ani¹¹ și al infracțiunii prevăzute de art. 221 C.pen., unde aceeași limită este mărită de la 13 la 14 ani.¹²

Modificarea are în vedere tendința generală de a acorda o protecție sporită minorilor și persoanelor vulnerabile, manifestată și în documentele internaționale la care România a aderat¹³, inclusiv atunci când fapta nu este comisă cu violență, prin stabilirea unei limite superioare de vârstă a victimei pentru a realiza tipicitatea infracțiunii de act sexual cu un minor¹⁴. O eventuală problemă s-ar putea ridica în ceea ce privește corelarea cu dispozițiile art. 272 alin. (2) C.civ. care permit minorului care a împlinit vârsta de 16 ani să se căsătorească, în anumite condiții, ceea ce înseamnă că sub această vârstă partenerul său ar săvârși infracțiunea în discuție, în ipoteza unui act sexual consimțit.

În același spirit al sporirii protecției acordate victimelor infracțiunii se înscrie și includerea în domeniul normei de incriminare prevăzute de art. 221 C.pen. a faptelor de corupere sexuală a minorilor cu vârsta între 14 și 18 ani săvârșite

¹¹ Limita inferioară se modifică de asemenea, de la 14 ani fapta încadrându-se în forma de bază iar sub 14 ani în forma agravată; pentru intervalul 16 - 18 ani fapta intră în domeniul normei de incriminare numai dacă este comisă în condițiile prevăzute de art. 220 alin. (3) C.pen. care rămân, într-o proporție substanțială, nemodificate.

¹² În mod corespunzător se mărește vârsta victimei de la 13 la 14 ani și în cazul variantelor prevăzute la alin. (3) și (4).

¹³ Printre acestea se numără Convenția Organizației Națiunilor Unite (ONU) cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990, Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale, ratificată prin Legea nr. 252/2010, Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, ratificată prin Legea nr. 30/2016, Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile.

¹⁴ La nivel european această limită variază între 14 și 18 ani. Astfel, țări precum Croația, Estonia, Germania, Ungaria, Italia sau Portugalia au stabilit o limită de 14 ani, țări precum Cehia, Danemarca, Grecia, Polonia, Slovacia, Slovenia sau Suedia au prevăzut o limită de 15 ani, alte țări precum Belgia, Finlanda, Letonia, Lituania, Luxemburg, Moldova, Olanda, Norvegia, Rusia, Elveția, Ucraina, Anglia și Tara Galilor, Scoția sau Irlanda de Nord au ridicat această limită la 16 ani, Irlanda a stabilit o limită de 17 ani, iar țări mai conservatoare precum Turcia a prevăzut limita maximă de 18 ani. De remarcat și recenta modificare a legiuitorului francez care, prin Legea nr. 478/2021, a stabilit limita de 15 ani ca fiind vârsta în funcție de care se face distincție între viol și act sexual cu un minor, sub această limită consimțământul minorului nefiind considerat ca fiind valabil.

majori, în măsura în care sunt comise în circumstanțele prevăzute de alin. (2¹) C.pen.¹⁵, precum și lărgirea domeniului de incidență al infracțiunii prevăzute de art. 222 C.pen., prin includerea și a actelor prevăzute de art. 374 C.pen., ca scop al activității de racolare¹⁶.

În ceea ce privește formele agravate, o primă modificare vizează înlocuirea circumstanței *victima este rudă în linie directă, frate sau soră* cu aceea în care fapta este comisă *de către un membru de familie sau de o persoană care conviețuiește cu victima*¹⁷, în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 218, art. 219 și art. 221 C.pen. Credem că utilizarea noțiunii de *membru de familie* se înscrie mai bine în logica reglementărilor din cod unde această calitate a subiectului pasiv determină o anumită încadrare juridică¹⁸. Bunăoară, dacă lovirea nepotei de către unchi atrage o răspundere agravată pentru fapta de lovire, nu vedem de ce actul sexual, consimțit sau nu, realizat între aceleași persoane, să fie încadrat în varianta de bază a infracțiunii. De altfel, diferența de terminologie între infracțiunea de act sexual cu un minor pentru care, prin OUG nr. 18/2016, s-a revenit la noțiunea de *membru de familie*, și celelalte infracțiuni contra libertății și integrității sexuale unde s-a preferat altă formulă, nu avea nicio justificare rezonabilă, Legea nr. 217/2020 realizând astfel uniformizarea și în cadrul infracțiunilor din același capitol¹⁹. În privința persoanei care conviețuiește cu victima, credem că aceasta

¹⁵ Text care reproduce circumstanțele prevăzute de alin. (4) și (5) ale art. 220 C.pen., astfel cum au fost modificate, mai puțin circumstanța referitoare la făptuitorul care a împlinit 18 ani, exceptare firească, din moment ce premisa acestei noi ipoteze de tipicitate este comiterea faptei de un major.

¹⁶ În urma modificării textul având două alineate, alin. (1) referindu-se la actele prevăzute de art. 220 C.pen. și art. 374 C.pen. iar alin. (2) referindu-se la cele prevăzute de art. 221 C.pen.

¹⁷ În acest caz chiar dacă între autor și victimă nu există relații de genul celor la care se referă art. 177 alin. (1) lit. c) C.pen.

¹⁸ De ex., art. 199 C.pen., art. 207 alin. (2) C.pen., art. 257 alin. (3) C.pen., art. 272 alin. (1) C.pen., art. 274 alin. (1) C.pen. sau art. 279 alin. (3) C.pen.

¹⁹ Diferența a fost criticată în doctrină anterior modificării. În acest sens, a se vedea A. Nour, „Considerații și propuneri cu privire la modificarea Codului penal în materia infracțiunilor privind viața sexuală”, *Revista Dreptul*, nr. 10, 2020, pag. 143. Uniformizarea nu este însă una perfectă, în condițiile în care cea de-a doua categorie de relații care atrage incidența agravantei, respectiv cele de conviețuire, rămân în afara formei agravate a infracțiunii de act sexual cu un minor.

poate fi orice persoană care nu se regăsește în noțiunea de *membru de familie*, astfel cum este definită în art. 177 C.pen. dar care are o relație de conviețuire cu victima, putându-se încadra în această categorie, de exemplu, elevul care este găzduit pe perioada studiilor de un prieten de familie al părinților săi.

În ceea ce privește raportul cu infracțiunea de incest, considerăm că modificarea nu schimbă soluția absorbtiei care opera în reglementarea anterioară,²⁰ fiind aplicabile în continuare considerentele instanței supreme din decizia nr. II/2005²¹. Astfel, motivarea Înaltei Curți are în vedere sensul restrâns dat noțiunii de *membru de familie* prin art. 149¹ din vechiul C.pen., în raport cu care nici nu ar putea fi absorbit în forma agravată a infracțiunii de viol, prevăzută în art. 197 alin. (2) lit. b¹) C.pen., decât cazul în care ruda apropiată, victimă a violului, locuiește și gospodărește împreună cu făptuitorul. Prin urmare, ar însemna să nu se dea nicio semnificație penală situației când victima, rudă în linie directă sau frate ori soră, nu ar locui și gospodări împreună cu făptuitorul, ceea ce ar fi inadmisibil, pentru că ar contraveni principiului echivalenței în incriminarea actelor infracționale. Or, în prezent, art. 177 alin. (1) lit. a) C.pen. include în noțiunea de membru de familie toate categoriile de subiecte posibile ale infracțiunii de incest: ascendenți, descendenți, frați și surori, fără a institui condiția vechii reglementări privind conviețuirea și gospodărirea comună. Prin urmare, vom fi în prezența unui concurs de calificări redundante, în modalitatea conflictului dintre două calificări dintre care una constituie element sau circumstanță a celeilalte. În acest sens, raportul sexual consimțit între rude în linie directă, frați și surori, care descrie tipicitatea incestului, constituie o circumstanță a infracțiunii prevăzute de art. 220 alin. (3) lit. a), alin. (4) lit. a) sau alin. (5) lit. a) C.pen., motiv pentru care cea dintâi infracțiune va fi absorbită în una din variantele menționate ale infracțiunii de act sexual cu un minor. Spre deosebire de vechea reglementare, în prezent se verifică caracterul necesar al absorbtiei întrucât nu s-ar putea comite în nicio situație infracțiunea de

²⁰ În sens contrar, V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ed. CH. Beck, ediția a 5-a, București, 2020, pag. 207; A. Nour, *op. cit.*, pag. 144.

²¹ Prin decizia menționată, ICCJ - Secțiile Unite a stabilit că raportul sexual cu o persoană de sex diferit, care este rudă în linie directă sau frate ori soră, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-și exprima voința, constituie atât infracțiunea de viol prevăzută de art. 197 alin. (1) din Codul penal și alin. (2) lit. b¹) din același articol (dacă victima locuiește și gospodărește împreună cu făptuitorul), cât și infracțiunea de incest prevăzută de art. 203 din Codul penal, în concurs ideal.

act sexual cu un minor în formele agravate prevăzute de art. 220 alin. (3) lit. a) C.pen., alin. (4) lit. a) sau alin. (5) lit. a) C.pen., fără a se comite și infracțiunea presupus absorbită, respectiv cea de incest prevăzută de art. 377 C.pen.²²

O altă modificare din aceeași categorie vizează introducerea agravantei *fapta a pus în pericol viața victimei în orice alt mod*, în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 218 – art. 219 C.pen., prin modificarea corespunzătoare a conținutului alin. (3) lit. e) și respectiv a alin. (2) lit. e). În acord cu alt autor²³, apreciem că această modificare este redundantă, în condițiile în care printre urmările tipice ale infracțiunii de vătămare corporală, avută în vedere ca agravantă de aceleași texte, se află și punerea în primejdie a vieții persoanei.

În același registru se încadrează și introducerea unei circumstanțe noi în cazul formelor prevăzute de alin. (4) și (5) ale art. 220 C.pen., respectiv atunci când *făptuitorul a împlinit vârsta de 18 ani*²⁴. Având în vedere că în varianta tip victima are vârsta cuprinsă între 14 și 16 ani, circumstanța nou introdusă nu va fi incidentă doar în ipoteza în care minorul victimă are vârsta cuprinsă între 14 ani și maxim 15 ani fără o zi, astfel încât, adăugând cei trei ani care reprezintă diferența ce exclude cauza de nepedepsire prevăzută de art. 220 alin. (6) C.pen., făptuitorul să aibă, maxim, 18 ani fără o zi, respectiv să fie încă minor. În cazul în care victima are între 15 și 16 ani fapta va fi încadrată în varianta agravată de la alin. (4) lit. e).²⁵

²² În vechea reglementare acest lucru era posibil, având în vedere definiția diferită dată noțiunii de *membri de familie*, astfel încât, în ipoteza în care ascendenții, descendenții, frații și surorile nu locuiau sau gospodăreau împreună, se săvârșea infracțiunea de incest fără a se săvârși și infracțiunea de viol în formă agravată. În același sens, prin decizia nr. 17/2008 a ICCJ – Secțiunile Unite s-a subliniat posibilitatea de a se comite infracțiunea de incest din vechea reglementare, independent de faptul dacă rudele în linie directă, frații sau surorile, sunt sau nu și *membri de familie*.

²³ V.Cioclei, „Despre modificarea Codului penal prin Legea nr. 217/2020 sau Codul penal ca o «Carte de bucate»”, în *AUBD - Forum Juridic*, nr. 3, 2020, https://drept.unibuc.ro/dyn_img/aubd/Valerian%20Cioclei%20Despre%20modificarea%20C.pen.%20leg.217.pdf

²⁴ Cu toate acestea, cauza de nepedepsire referitoare la diferența de vârstă de până la 3 ani se va aplica și în cazul făptuitorului major. Ca urmare a acestei precizări, majorul va putea beneficia de cauza de nepedepsire atunci când are vârsta cuprinsă între 18 și 21 ani.

²⁵ În același sens, V. Cioclei, *Despre modificarea... op. cit.*

O ultimă modificare importantă asupra căreia înțelegem să ne oprim este introducerea agravantei *fapta este comisă de o persoană care mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor* precum și, în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 220 – art. 222 C.pen., atunci când *fapta este comisă de două sau mai multe persoane împreună*²⁶. În privința infracțiunilor prevăzute de art. 218 C.pen. și art. 219 C.pen., prima agravantă este introdusă prin alin. (3¹) și respectiv alin. (2¹), pe când în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 220 – art. 222 C.pen. se introduce un text nou, respectiv art. 222¹ C.pen. Modul diferit de reglementare nu este cel mai fericit, având în vedere că în cazul faptelor prevăzute de art. 220 – art. 222 C.pen. limitele speciale de pedeapsă se majorează cu o treime. Astfel, este posibil ca o faptă mai puțin gravă decât infracțiunea de viol, comisă în condițiile aceleiași agravante cu caracter personal, să fie sancționată mai sever decât aceasta din urmă. Este cazul formei prevăzute de 220 alin. (5) C.pen., al cărei maxim ajunge la 16 ani, prin majorarea prevăzută de art. 222¹ C.pen., în timp ce infracțiunea de viol comisă în condițiile aceleiași circumstanțe ar putea fi sancționată doar până la 15 ani.

În ipoteza în care fapta din antecedenta penală a făptuitorului a fost comisă în forma tentativei, apreciem că dispozițiile 222¹ C.pen. vor fi incidente, prin raportare la înțelesul sintagmei *săvârșirea unei infracțiuni*, astfel cum este definită de dispozițiile art. 174 C.pen. Din acest punct de vedere, credem că era preferabil ca formula utilizată de legiuitor să fie similară cu cea folosită în cazul variantei omorului calificat din art. 189 alin. (1) lit. e) C.pen., tocmai pentru a evita controversele privind incidența circumstanței în cazul rămânerii faptei în stadiul tentativei, care au existat sub regimul vechiului Cod în cazul omorului deosebit de grav comis în condițiile săvârșirii anterioare a unui alt omor.²⁷ Chiar și în actualele condiții de reglementare, ținând cont de înțelesul sintagmei menționate, precum și de practica judiciară anterioară în ceea ce privește circumstanța similară din cazul

²⁶ Prin același text al art. 222¹ C.pen. De remarcat aceeași posibilă sancționare mai severă a unor fapte mai puțin grave, comise în condițiile acestei circumstanțe. Este cazul formelor prevăzute de art. 220 alin. (4) și (5) C.pen., respectiv art. 221 alin. (2) C.pen., care ar putea fi sancționate cu pedepse de 13 ani și 4 luni, 16 ani și respectiv 10 ani și 8 luni, în condițiile în care faptele de viol și agresiune sexuală, cu care sunt în oglindă, comise în condițiile aceleiași circumstanțe, pot fi sancționate cu pedepse maxime de 12 ani și respectiv 10 ani.

²⁷ În același sens, V. Cioclei, *Despre modificarea...op. cit.*

acestei din urmă infracțiuni, credem că dispozițiile art. 222¹ C.pen. vor fi incidente și atunci când infracțiunea anterioară a rămas în stadiul tentativei.²⁸

4. Concluzii

Modificările intervenite prin Legea nr. 217/2020 au urmărit în primul rând întărirea reacției represive în cazul unora dintre infracțiunile contra libertății și integrității sexuale, prin sporirea limitelor de pedeapsă și modificarea conținutului de bază sau agravat al acestora, în special pentru a asigura o protecție ridicată în cazul minorilor. Pentru practician, obiectivul urmărit de legiuitor a avut ca rezultat, în general, o inflație legislativă, cu texte noi și pedepse în limite mai largi, ceea ce creează riscul, nu de puține ori prezent, al unor necorelări legislative și al îndepărtării de filozofia care a stat la baza stabilirii limitelor de pedeapsă la intrarea în vigoare a actualului Cod.

Fără îndoială, așa cum istoria modificărilor legislative o demonstrează, aplicarea textelor în varianta modificată se va realiza tot în același efort al practicii judiciare și al doctrinei de a împăca exagerările legiuitorului cu realitățile din teren.

²⁸ În același sens, prin decizia nr. 17/2018 a ICCJ - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în privința aceleiași chestiuni s-a arătat că *modificările intervenite asupra normei de incriminare (din cazul omorului, n.n.) nu justifică reconsiderarea unei practici judiciare consacrate și constante în contextul în care argumentele prezentate de jurisprudență își păstrează pe deplin valabilitatea și conferă previzibilitate interpretării acestor dispoziții.*